

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.018.03.2020

Pani
Marzena Hinc
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Kościerzynie
ul. Krasickiego 4
83-400 Kościerzyna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/042 – Wykonywanie zadań w zakresie interwencji kryzysowej przez powiaty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie, ul. Krasickiego 4, 83-400 Kościerzyna (dalej: „PCPR”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marzena Hince, Dyrektor PCPR (dalej: „Dyrektor”) od 2015 r. (akta kontroli str. 5-11)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Dostępność pomocy w ramach interwencji kryzysowej. 2. Pomoc realizowana na rzecz osób i rodzin w ramach interwencji kryzysowej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 – do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 11 grudnia 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy o NIK ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli
Kontroler	Delegatura w Gdańsku Joanna Andrzejewska specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/160/2020 z 16 września 2020 r. Agnieszka Andraszak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/161/2020 z 16 września 2020 r. (akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W kontrolowanym okresie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie³, poprzez będący w jego strukturze Punkt Interwencji Kryzysowej⁴ świadczyło usługi interwencji kryzysowej wszystkim osobom będącym w stanie kryzysu, które się do niego zgłosiły. Pomoc socjalna w postaci wsparcia świadczona była przez pracowników zatrudnionych w PIK, a pomoc psychologiczna i prawna przez współpracujące z PCPR na podstawie porozumień organizacje pozarządowe. Natychmiastowa pomoc psychologiczna, o której mowa w art. 47 ust 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵ nie była świadczona. Pomoc w zakresie interwencji kryzysowej świadczona była w godzinach pracy jednostki, poza udzielaniem schronienia całonocowego, co do którego zawarte było porozumienie z jednostką zewnętrzną. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiła potrzeba udzielenia takiego świadczenia. Pomoc w zakresie interwencji kryzysowej świadczona była odpowiednio do możliwości finansowych jednostki kontrolowanej i Powiatu. W miarę potrzeb PCPR i działający w jego strukturze PIK współpracowali z innymi jednostkami takimi, jak Policja i ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu.

Ponadto budynek PCPR, w którym mieścił się PIK zlokalizowany był w sposób zapewniający klientom łatwy dostęp i przystosowany był do potrzeb osób niepełnosprawnych. W okresie objętym kontrolą PCPR popularyzował wiedzę na temat kryzysów i sposobów radzenia sobie z nimi.

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1200).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: „PCPR”.

⁴ Dalej: „PIK”.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, dalej: „ustawa o pomocy społecznej”.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego**1. Dostępność pomocy w ramach interwencji kryzysowej.****1. Rozpoznanie problemów społecznych występujących w powiecie**

PCPR, utworzone⁶ w 1999 r. jest, zgodnie z § 1 Statutu⁷ PCPR, jednostką organizacyjną Powiatu Kościerskiego. W okresie objętym kontrolą w strukturze organizacyjnej PCPR znajdował się Punkt Interwencji Kryzysowej⁸, którego zadania określał załącznik nr 3 do Regulaminu Organizacyjnego⁹, w tym m.in.: udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej w celu zapobiegania i przeciwdziałania przemocy domowej, powstrzymywania zjawiska przemocy w rodzinie, zapewnienia bezpieczeństwa, łagodzenia skutków przemocy, udzielanie doraźnej pomocy osobom poszkodowanym w sytuacjach kryzysowych o charakterze nagłym, losowym, wynikającym z dysfunkcji życia rodzinnego w celu łagodzenia szkód wynikających z sytuacji kryzysu, przeciwdziałaniu przechodzenia sytuacji kryzysowej w stan chroniczny, współdziałanie z pracownikami ośrodków pomocy społecznej w celu diagnozowania, planowania i realizacji pomocy rodzinom z problemami przemocy i osobom w sytuacjach kryzysowych, współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości oraz koordynacja działań w kierunku budowy instytucjonalnego systemu wsparcia, prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej dla różnych grup odbiorców, edukacja społeczna, tworzenie i realizacja programów profilaktycznych. PIK działał codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach: w poniedziałek, wtorek i czwartek od 7:30 do 13:30, w środę od 7:30 do 17:00 i w piątek od 7:30 do 14:00.

(akta kontroli str. 18-39)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego na lata 2016-2021¹⁰ obejmowała m.in. zagadnienia dotyczące interwencji kryzysowej i zapewnienia wsparcia osobom znajdującym się w kryzysie, w tym część diagnostyczną i programową.

Zagadnienia te miały realizowane były, zgodnie z harmonogramem działań Strategii w PCPR, poprzez działania m.in. PIK w zakresie celu operacyjnego 1.3. dążenie do zmniejszenia zjawiska przemocy w poszczególnych sferach życia społecznego poprzez podejmowane działania informacyjne; realizację pomocy poprzez udzielanie poradnictwa, wsparcia, schronienia; oddziaływanie wychowawcze i korekcyjne w stosunku do osób stosujących przemoc; aktywna działalność zespołów interdyscyplinarnych; aktualizacja lub kontynuacja obowiązujących programów. Wskaźnikami realizacji celu miały być: liczba osób korzystających ze wsparcia w PIK, liczba założonych Niebieskich Kart, liczba zespołów interdyscyplinarnych, liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy, liczba powstałych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Narzędziami realizacji Strategii były powiatowe programy wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony

⁶ Uchwała Nr XVIII/1/99 Rady Powiatu Kościerskiego z dnia 15.03.1999 r. ws. utworzenia PCPR.

⁷ Załącznik do Uchwały Nr XXXVI/29/2017 Rady Powiatu Kościerskiego z dnia 19 kwietnia 2017 r. w sprawie uchwalenia statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie (dalej: „Statut”).

⁸ Dalej: „PIK”.

⁹ Załącznik do Uchwały Nr 136/44/2019 Zarządu Powiatu Kościerskiego z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie.

¹⁰ Wprowadzona Uchwałą Nr XXI/1/2016 Rady Powiatu Kościerskiego z dnia 20 stycznia 2016 r. (dalej: „Strategia”).

ofiar przemocy w rodzinie¹¹, działań na rzecz osób niepełnosprawnych, a także na rzecz zatrudniania i spójności społecznej.

Monitoring i ocena strategii dokonywana była poprzez sporządzanie raportu.

(akta kontroli str. 40-135)

W latach 2018-2020 r. w związku z realizacją Strategii w PIK zaplanowano następujące działania: dotyczące profilaktyki i edukacji dzieci i młodzieży, zajęcia psychoedukacyjne skierowane do opiekunów prawnych/wychowawców, wspieranie wychowawczej funkcji rodziny i instytucji, kampanie informacyjne dot. zjawiska przemocy w społeczności lokalnej, realizację pomocy dla osób doświadczających przemocy w formie poradnictwa, wsparcia, schronienia, oddziaływanie wychowawcze i korekcyjne w stosunku do osób stosujących przemoc, aktualizację i kontynuację obowiązujących programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktycznego, korekcyjno – edukacyjnego, praca z rodziną w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, wspieranie grup wsparcia, nieodpłatne poradnictwo prawne dla rodzin (szczególnie w zakresie prawa rodzinnego), organizowanie kursów/szkoleń/spotkań dla osób zagrożonych i wykluczonych społecznie¹², podjęcie działań zmierzających do pozyskania partnera w dziedzinie uzależnień od narkotyków - utworzenie Punkt Konsultacyjno- Informacyjny Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii – filii w Kościerzynie Oddziału Terenowego Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii w Bytowie.

(akta kontroli str. 136-296)

2. Działalność punktu interwencji kryzysowej

PCPR sporządzało corocznie¹³ „Sprawozdanie z działalności PCPR oraz efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, zawierające podsumowanie realizacji Strategii w tym informację o działaniach w zakresie interwencji kryzysowej, jak również w zakresie realizacji Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym zakresie PCPR: podejmował działania informacyjne; realizował pomoc poprzez udzielanie poradnictwa, wsparcia, oddziaływanie wychowawcze i korekcyjne w stosunku do osób stosujących przemoc; aktywną działalność zespołów interdyscyplinarnych; aktualizację lub kontynuację obowiązujących programów. Zgodnie z powyższym sprawozdaniem PCPR:

- w 2018 r.: objął wsparciem psychologicznym 160 osób, w tym 54 osoby doświadczające przemocy, 63 osoby, które skorzystały z pomocy prawnej, 11 osób skorzystało z pomocy psychologa za pośrednictwem Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem¹⁴, w miejscu zamieszkania klientów udzielono 4 porad, udzielono 80 porad telefonicznych.

- w 2019 r.: objął wsparciem psychologicznym 106 osób, w tym 35 osób doświadczających przemocy, 15 osób, które skorzystały z pomocy prawnej w ramach OPOPP, 13 osób skorzystało z pomocy psychologa za pośrednictwem OPOPP, udzielono 100 porad telefonicznych.

Ponadto:

- w 2018 r.: odbyły się prelekcje i warsztaty w szkołach, spotkania z dziećmi w przedszkolach, warsztaty skierowane do rodziców, rozpoczęto program

¹¹ Uchwała Nr XXXIV/14/2017 Rady Powiatu Kościerskiego z dnia 15 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim na lata 2017-2020”, dalej: „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.

¹² Tj. osoby niepełnosprawne, opuszczające pieczę zastępczą, ofiary przemocy, osoby bezrobotne, bezdomne.

¹³ Tj. w latach 2018, 2019 i 2020 za lata 2017, 2018 i 2019.

¹⁴ Dzięki współpracy ze stowarzyszeniem OVUM w Gdyni w ramach Lokalnego Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem (dalej: „OPOPP” lub „organizacja pozarządowa”), projekt finansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, oraz konsultacje indywidualne dla rodziców. Rozpoczął funkcjonowanie punkt konsultacyjny Polskiego Towarzystwa Przeciwdziałania Narkomanii. Prowadzona była współpraca z lokalnym środowiskiem w trakcie wydarzeń lokalnych, gdzie promowano działalność PIK, przeprowadzone zostały 4 spotkania grup wsparcia z elementami superwizji dla asystentów rodzin z powiatu kościerskiego, realizowane były kampanie społeczne przeciwko przemocy,

- w 2019 r.: odbywały się zajęcia z uczniami szkół (w tym Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kościerzynie) w zakresie odpowiedzialnego rodzicielstwa i z dziećmi przedszkolnymi z zakresu praw dziecka, warsztaty skierowane do rodziców małych dzieci, ukończony został program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, prowadzono spotkania z rodzicami skierowane do rodziców dzieci nastoletnich, konsultacje indywidualne dla rodziców, szkolenia nauczycieli w zakresie procedury Niebieskiej Karty, kontynuowane były grupy wsparcia z elementami superwizji dla asystentów rodzin z powiatu kościerskiego, spotkania Zespołu Diagnostyczno-Konsultacyjnego d.s. Profilaktyki i Przeciwdziałania Patologiom Społecznym, kontynuowano funkcjonowanie punktu konsultacyjnego Polskiego Towarzystwa Przeciwdziałania Narkomanii, dalszą promocję PIK w środowisku lokalnym i realizowano kampanie społeczne przeciwko przemocy.

(akta kontroli str. 136-296)

W PIK nie było miejsc całodobowego schronienia, w okresie objętym kontrolą potrzeba udzielenia całodobowego schronienia nie wystąpiła. PCPR zawarł w 2018 r. porozumienie w sprawie udzielania całodobowego schronienia z jednostką zewnętrzną¹⁵.

(akta kontroli str. 361)

W PIK funkcjonował numer interwencyjny: 667-761-455. Telefon dyżurował w dniach i godzinach pracy PIK, tj.: poniedziałek 7.30 – 15.30, wtorek 7.30 – 15.30, środa 7.30 – 17.00, czwartek 7.30 – 15.30, piątek 7.30 – 14.00. W ramach interwencji telefonicznej PIK dyżury pełniły dwie pracownice PIK, które posiadały wykształcenie pedagogiczne, uzupełnione szkoleniami m.in. z zakresu interwencji kryzysowej.

Na stronie internetowej PCPR w zakładce dedykowanej PIK opublikowano również informacje o funkcjonujących telefonach zaufania i ich numerach dedykowanych dla dzieci i młodzieży¹⁶ oraz dla osób dorosłych znajdujących się w kryzysie emocjonalnym¹⁷.

W ramach interwencji telefonicznej w okresie objętym kontrolą udzielono łącznie 192 porad telefonicznych 108 osobom, z czego w roku 2018 – 39 porad dla 23 osób, w 2019 – 46 dla 29, natomiast w roku 2020¹⁸ – 107 dla 56 osób.

Z rozmowy telefonicznej powstawała notatka w zeszycie zgłoszeń telefonicznych i kalendarzu oraz notatka w karcie zgłoszenia obowiązującej w PIK, której wzór¹⁹ został wprowadzony Zarządzeniem Nr 51/2015 Dyrektora PCPR z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie wprowadzenia wzorów dokumentów stosowanych w PCPR dotyczących ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej²⁰. Karta zgłoszenia wypełniana była dla każdej osoby. Z rozmowy

¹⁵ SOW w Rusocinie.

¹⁶ Funkcjonował 24 godziny na dobę. Prowadzony przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

¹⁷ Funkcjonował od poniedziałku do piątku w godzinach od 14.00 do 22.00 (połączenie bezpłatne). Prowadzony przez Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, <http://116123.edu.pl/>.

¹⁸ Według stanu na 22.10.2020 r.

¹⁹ Załącznik nr 23.

²⁰ Dz.U. z 2020 r. poz.821.

telefonicznej nie powstawały innego rodzaju dokumenty, które dedykowane byłyby specjalnie do ich dokumentowania. Kontakt telefoniczny stanowił bowiem najczęściej rolę tzw. „pierwszego kontaktu”, w celu umówienia spotkania na miejscu w PIK, gdzie klienci kontynuowali korzystanie ze wsparcia w formie kontaktu osobistego ze specjalistami.

(akta kontroli str. 297-300)

Badaniem objęto dokumentację 25 osób²¹, które zgłaszały się telefonicznie o pomoc. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki osób, które zamierzały targnąć się na własne życie. Najczęściej występującym powodem zgłaszania się o pomoc była przemoc – sześć przypadków. Po cztery przypadki związane były z traumą po stracie bliskiej osoby²² oraz chorobą²³, po trzy dotyczyły problemów: wychowawczych, problemów domowników z alkoholem lub środkami psychoaktywnymi. Dwa dotyczyły typowych kryzysów małżeńskich, a po jednym: utrudniania kontaktów z dzieckiem, lęków o przyszłość i braku akceptacji faktu bycia adoptowanym dzieckiem.

Wszystkim osobom dzwoniącym udzielano wsparcia, w 20 przypadkach umówione zostało również spotkanie w PIK. Wsparcia udzielili pracownicy PIK odbierający telefon interwencyjny. W dwóch przypadkach interwencja odbywała się w terenie i odbyła się na wniosek innych podmiotów.

Osoby dzwoniące były kierowane również do specjalistów: psychologa, prawnika, psychiatry – po cztery przypadki. W przypadkach występującej przemocy jedną osobę skierowano do lokalnego punktu pomocy pokrzywdzonym oraz jedną osobę poinformowano o programie korekcyjno – edukacyjnym, jedną osobę skierowano na warsztat „bez klapsa”, jedną do poradni psychologiczno-pedagogicznej, ponadto w jednym przypadku skontaktowano się z ośrodkiem pomocy społecznej właściwym, ze względu na miejsce zamieszkania osoby zwracającej się o pomoc, z dzielnicowym ustalono plan bezpieczeństwa oraz zwrócono się o wgląd w sytuację rodziny.

Z 9 osobami zgłaszającymi się na nr interwencyjny, które wyrażały chęć, nawiązywano ściślejszy kontakt. Umawiano spotkania w PIK, których częstotliwość była zmniejszana, w przypadkach poprawy nastroju. W ośmiu przypadkach klienci, zgłosili poprawę sytuacji i samopoczucia oraz możliwość zmniejszenia częstotliwości spotkań lub całkowitego ich zaniechania. Informowali również o sposobie zakończenia sytuacji.

Wszystkie 25 osób, które zwracały się o pomoc w formie telefonu interwencyjnego zostały nią objęte. Najczęściej działania podejmowane przez PIK po odebraniu telefonu interwencyjnego polegały na zidentyfikowaniu problemu i umówieniu wizyty lub kolejnych wizyt w PCPR, podczas których przeprowadzane było wsparcie osoby będącej w kryzysie, wywiadu środowiskowego, dokonanie opisu problemu w karcie zgłoszenia podczas każdej wizyty, w przypadku występowania takiej potrzeby umówieniu wizyty u innych specjalistów (psycholog lub prawnik współpracujący z PIK, psychiatra, ośrodek pomocy społecznej, poradnia psychologiczno-pedagogiczna),

W przeprowadzonej próbie 24% stanowiły osoby spoza powiatu kościerskiego: trzy z kartuskiego, dwa z bytowskiego jedna z gdańskiego.

(akta kontroli str. 321-342)

Dyrektor wyjaśniła, że telefon interwencyjny był dostępny dla wszystkich osób niezależnie od miejsca zamieszkania. Głównie kontaktowali się mieszkańcy Powiatu

²¹ Po 10 osób z lat 2018-2019 oraz pięć osób z I połowy 2020 r.

²² Trzy przypadki miały miejsce w roku 2018, natomiast jeden w 2019.

²³ Nowotworowa, schizofrenia, choroba alkoholowa osoby zgłaszającej się o pomoc.

Kościerskiego, jednakże zdarzyło się kilka przypadków pomocy osobom z innego powiatu. Głównym powodem zgłoszenia się telefonicznego do PIK w Kościerzynie była bliższa odległość z miejscowości sąsiadujących z powiatem kościerskim oraz znajomość lokalnej bazy pomocowej. Klientom udzielano pomocy w postaci wsparcia. Każdorazowo pomoc udzielana była za zgodą klienta.

(akta kontroli str. 321-342)

Dyrektor wyjaśniła, że telefon interwencyjny funkcjonował od 2010 r., a od 2016 r. dostęp do ww. numeru został poszerzony o udostępnienie go służbom i inspekcjom, tj. Policji, Szpitalowi Specjalistycznemu i Ośrodkowi Pomocy Społecznej z terenu powiatu, również poza godzinami pracy PIK. Dotychczas nie wystąpiła sytuacja, aby poradnictwo psychologiczne wymagało interwencji w ciągu nocy. Ponadto strona internetowa PCPR zawiera również aktualizowane informacje, o telefonach całodobowych. Współpraca z Lokalnym Punktem Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem natomiast umożliwiała udzielenie interwencji telefonicznej natychmiastowo i całodobowo przez siedem dni w tygodniu.

(akta kontroli str. 321-342)

Jak wyjaśniła Dyrektor, w PIK były zabezpieczone produkty użytku codziennego np. używana odzież, koce, pościel. Istniała również możliwość skorzystania z łazienki, prysznicu, oddzielnego pokoju przeznaczonego do wypoczynku. Inne produkty, takie jak: środki czystości czy produkty żywnościowe nie były przechowywane z racji możliwości upływu terminu ważności. Pracownicy PIK byli poinformowani o możliwości zakupu niezbędnych produktów codziennego użytku i żywności w wyznaczonych sklepach, w przypadkach wystąpienia takiej konieczności. W przypadku potrzeby zabezpieczenia produktów żywnościowych w godzinach nocnych, w sąsiedztwie swoją siedzibę posiadają powiatowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, co pozwala na skorzystanie z uprzejmości „sąsiadów”, gdyby godzina nocna nie pozwoliła skorzystać z wyznaczonego sklepu.

(akta kontroli str. 321-342)

Dyrektor wyjaśniła, że praca w dni wolne od pracy, świąteczne oraz w porze nocnej nie była uregulowana odrębnymi regulaminami, ponieważ PIK nie pełni dyżurów w te dni. Istniejąca oferta Ośrodków Pomocy Osobom Poszkodowanym Przestępstwem, pozwalała na skorzystanie z niej przez osoby kwalifikujące się do pomocy. Potrzebujący mogli też skorzystać z całodobowej linii telefonicznej, która umożliwiała skorzystanie z porady psychologa i prawnika. Pracownicy PIK kierując się dobrem klientów znajdujących się w fazie ostrego kryzysu, w sytuacjach nagłych, kiedy służby ratunkowe zwracałyby się z prośbą o udzielenie pomocy, wyrażali gotowość współpracy ze służbami oraz osobami wymagającymi wsparcia. W takiej sytuacji praca interwentów jest regulowana dostępnymi dla pracodawcy środkami prawnymi i odbywa się to drogą telefoniczną w porozumieniu z dyrektorem PCPR.

(akta kontroli str. 321-342)

Dyrektor wyjaśniła, że o podjęciu interwencji lub o jej nie podejmowaniu decydował pracownik PIK będący osobą z pierwszego kontaktu i mając na względzie występujący problem. Decyzja o podjęciu interwencji i skierowaniu do odpowiedniego specjalisty (psychologa, prawnika) podejmowana była za zgodą klienta. Pracownik poszukiwał również pomocy w innych instytucjach pomocowych lub służbach, jeżeli wymaga tego interwencja lub gdy zdefiniowany z klientem problem wskazywał, że osoba potrzebowała innej pomocy niż działania interwencyjne. Decyzje wymagające podjęcia działań związanych np. ze skierowaniem osoby do pomocy całodobowej, podejmowane były także przez pracowników PIK, którzy powiadamiali dyrektora PCPR o podjętych działaniach. Dyrektor w zależności od danej sytuacji i potrzeby konsultowała z pracownikami sytuację klienta i udzielała dodatkowego wsparcia pracownikom. W PCPR nie

zostały sformalizowane procedury związane z podjęciem interwencji, z uwagi na samostanowienie i indywidualizm klientów. Zasadą pracy w PIK było podejście indywidualne i w pierwszym lub pierwszych kontaktach, pracownik z osobą zgłaszającą się o pomoc muszą podjąć działania zmierzające do określenia problemu i priorytetów dla klienta. Wszelkie działania interwencyjne prowadzone są w oparciu o zasady etyczne obowiązujące pracowników PIK.

(akta kontroli str. 321-342)

W okresie objętym kontrolą PIK korzystało z wypracowanych wzorów dokumentów ułatwiających pracę oraz nadzór.

(akta kontroli str. 301-320)

Dyrektor wyjaśniła, że w okresie I i II kwartału 2020 r. wzrosła liczba porad udzielanych telefonicznie, jednak znacząco nie zwiększyła się liczba osób korzystających ze wsparcia. Sytuacja taka miała miejsce ze względu na zaostrożenia związane z pandemią i czasowe ograniczenia w możliwości kontaktowania się osobistego. Przyczynami zgłaszania się do PIK były sytuacje związane z przemocą w rodzinie, śmiercią osoby bliskiej, problemami wychowawczymi, czy kryzysem zmiany życiowej. Czas oczekiwania na pomoc zazwyczaj nie przekraczał trzech dni. Dłuższy czas oczekiwania na spotkanie zazwyczaj wynikał z takiej potrzeby klienta.

(akta kontroli str. 321-342)

3. Zatrudnienie w ośrodku interwencji kryzysowej

W latach 2018 – 2020 (do dnia zakończenia kontroli) PCPR zatrudniał w PIK na podstawie umowy o pracę na pełny etat na czas nieokreślony dwie osoby, tj. pedagoga który koordynował pracę PIK i współpracującego z nim pracownika socjalnego. Osoby te prowadziły pierwszy kontakt z klientami PIK.

Ponadto w okresie objętym kontrolą w PCPR obowiązki z zakresu interwencji kryzysowej na podstawie umowy zlecenia wykonywały dwie osoby, w tym jeden pedagog i jeden psycholog (psycholog w wymiarze 30 godzin w okresie od stycznia do marca 2018 r. i 22 godziny od lutego do grudnia 2019 r.).

(akta kontroli str. 347-355)

W okresie objętym kontrolą w PIK nie był zatrudniony psycholog i prawnik, pomoc psychologiczną i prawną świadczyli psychologowie i prawnicy z organizacji pozarządowej. Poza tym PIK kierował osoby będące w kryzysie do pomocy psychologicznej i prawnej udzielanej przez organizacje pozarządowe²⁴, z którymi zwarte zostały porozumienia, na podstawie których jednostki te m.in. utworzyły i prowadziły Lokalny Punkt / Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Prześiępstwem w siedzibie PCPR, udzielając pomocy osobom pokrzywdzonym przęiępstwem i świadkom, a także osobom im najbliższym, a PCPR udostępniało nieodpłatnie na potrzeby tych jednostek pomieszczenia PIK, w wymiarze co najmniej 4 godzin na tydzień dla osób pierwszego kontaktu, a dla specjalistów udzielających pomocy po uprzednim umówieniu - w dniach od poniedziałku do piątku pomiędzy godzinami 8:00, a 20:00, w soboty pomiędzy 8:00, a 15:00 oraz dla prawnika i psychologa w razie potrzeby udzielania pomocy także w nocy.

(akta kontroli str. 359-360, 362-363)

W PIK zatrudniony był pracownik socjalny, świadczący pomoc w godzinach pracy jednostki. Pomoc socjalna świadczona była natychmiastowo i w miarę potrzeby klienta.

(akta kontroli str. 347)

²⁴ Stowarzyszenie OVUM, na podstawie porozumienia z dnia 1.03.2019 r. o współpracy PCPR z tą jednostką, a w 2018 r. Stowarzyszenie pod nazwą Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej, na podstawie porozumienia o współpracy z dnia 12.02.2018 r.

Dyrektor wyjaśniła, że nie zwracała się do Rady Powiatu o zatrudnienie psychologa w PIK, ponieważ wiedziała o trudnej sytuacji finansowej Powiatu²⁵, ale regularnie informowała Zarząd o funkcjonowaniu i działalności m.in. interwencji kryzysowej oraz przedkładała dokument „Zasoby pomocy społecznej”. Przykładem współpracy z organizacjami pozarządowymi było utworzenie w 2017 r. Filii Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepięstwem, a obecnie Lokalnego Punktu Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepięstwem. Współpraca z obiema organizacjami prowadzącymi Ośrodek układała się bardzo dobrze, zatem nie było potrzeby zgłaszania organowi nadzêdnemu wniosków o zwiêkszenie etatów w PIK, skoro wszystkie osoby zgłaszające się o pomoc w ramach interwencji kryzysowej zostały zaopatrzone w pomoc psychologiczną i prawną.

Przy sporządzaniu planu budżetowego na 2021 r. zaplanowano zgodnie z ustaleniami organu prowadzącego środki na zatrudnienie psychologa w ramach umowy o pracę ze skierowaniem do dwóch zespołów, w tym do PIK, został już ogłoszony nabór na to stanowisko²⁶.

(akta kontroli str. 364-365)

Specjaliści zatrudnieni w PIK uczestniczyli w okresie objętym kontrolą w specjalistycznych szkoleniach, treningach podnoszących ich kompetencje, takich, jak: „Społeczny wymiar traumy”, „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, „Tworzenie i realizacja planów pracy z rodziną i dzieckiem ze szczególnym uwzględnieniem wzmacniania więzi dzieci”, „Praktyczna realizacja przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizacji procedury NK”, „Dialog motywujący”, „Profilaktyka uzależnień. Aktualności i możliwości środowiska lokalnego”, „Uprawnienia pokrzywdzonego w postępowaniu karnym krok po kroku”, „Zobacz co widoczne. Dziecko krzywdzone. Interwencja i pomoc”, „Profilaktyka uzależnień. Aktualności i możliwości środowiska lokalnego”. „Moi rodzice się rozwodzą – sytuacja okôlorozwodowa dziecka”, „Bezpieczeństwo pracownika socjalnego. Praca z trudnym klientem”, „Dlaczego osoby świadczące pomoc krzywdzonym powinny mieć szerokie kontakty i z kim”, „Izolacja sprawcy przemocy na gruncie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.

(akta kontroli str. 348-355)

Pracownicy PIK korzystali z możliwości superwizji w następujący sposób:

- w 2018 r. pedagog uczestniczyła w okresie październik – grudzień w ramach Studium Przeciwdziałania przemocy w rodzinie w omawianiu indywidualnych przypadków klientów (120 godz.), pedagog i pracownik socjalny uczestniczyli w spotkaniach o charakterze superwizji koleżeńskiej i wymiany doświadczeń w ramach grupy wsparcia dla asystentów rodzin (3 spotkania: w marcu, maju i wrześniu 2018 r.)

- w 2019 r. pedagog i pracownik socjalny uczestniczyli we wsparciu merytorycznym dla pierwszego kontaktu przez psychologa (łącznie 22 godziny), pracownik socjalny uczestniczyła w omawianiu indywidualnych przypadków klientów w ramach Studium Przeciwdziałania Przemocy „Niebieska Linia” (120 godzin), pedagog i pracownik socjalny uczestniczyli w superwizji koleżeńskiej w ramach szkolenia „Sytuacje niestandardowe w procedurze „Niebieskiej Karty” oraz spotkania o charakterze superwizji koleżeńskiej i wymiany doświadczeń w ramach grupy wsparcia dla asystentów rodzin (4 spotkania),

²⁵ W 2015 r. wprowadzono Program Naprawczy Powiatu Kościerskiego, który trwał do 2017 r. Zadania własne realizowane były ze środków powiatu, albo przez współpracę z organizacjami pozarządowymi.

²⁶ W trakcie kontroli NIK.

- w 2020 r. ze względu na pandemię COVID-19 działania w zakresie superwizji były ograniczone, pracownik socjalny korzystała z superwizji online (10 godzin), pedagog od marca 2020 r. korzystała z indywidualnych konsultacji w ramach szkolenia psychoterapeutycznego.

(akta kontroli str. 364-365)

4. Finansowanie działalności ośrodka interwencji kryzysowej

W okresie objętym kontrolą w PCPR na zapewnienie interwencji kryzysowej wydatkowano łącznie 1.892,00 zł, w tym w roku 2018 – 0,0 tys. zł, w roku 2019 – 1.892,00 zł, natomiast w roku 2020 (I poł.) – 0,0 zł, co stanowiło odpowiednio: 0,000%, 0,028% i 0,000% wydatków na pomoc społeczną powiatu w dziale 852 oraz 0,000%, 0,1275% i 0,000% wydatków na pomoc społeczną PCPR w dziale 852.

(akta kontroli str. 367-534)

Dyrektor wyjaśniła, że w środki finansowe przeznaczone na prowadzenie PIK ujmowane są w dwóch rozdziałach, tj. w rozdziale 85205 – zadanie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz 85220 – jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej. PIK stanowił jedną z komórek organizacyjnych nie był oddzielną jednostką organizacyjną PCPR i realizował również zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie²⁷ oraz ustawy o pomocy społecznej, tym samym realizuje zadania ujmowane w budżecie w rozdziałach 85220 i 85205. Przedstawiona organowi kontroli kwalifikacja wydatków w rozdziale 85220 za okres 2017 r. - I połowa 2020 r. odnosiła się tylko do wydatków zaplanowanych w budżecie PCPR na zapewnienie działań interwencyjnych z zakresu wsparcia specjalistycznego osób doznających sytuacji kryzysowych, którzy nie byli kierowani do Lokalnego Punktu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem zgodnie z podpisanym porozumieniem. Zaplanowane w rozdziale 85220 środki uwzględniały możliwość ewentualnego ich wydatkowania na podjęcie innych działań z zakresu interwencji kryzysowej (pomoc w transporcie osoby pokrzywdzonej do miejsc całonocnego pobytu, zabezpieczenie żywności lub innych kosztów związanych z podjętymi działaniami interwencyjnymi). W przypadku braku takich zdarzeń w ciągu roku budżetowego środki nie zostały wykorzystane, dlatego kształtowanie wydatków za okres objęty kontrolą uwzględnia realne potrzeby w przeciągu danego roku budżetowego kosztów interwencji. Pozostałe koszty funkcjonowania PIK w tym koszty zatrudnionych pracowników (działania związane z prowadzoną interwencją), prowadzenie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz inne koszty związane z prowadzeniem PIK były ujęte w wydatkach budżetowych sklasyfikowanych w rozdziale 85205. W ocenie Dyrektor zadania Powiatu z zakresu interwencji kryzysowej należy traktować sumarycznie z kosztami z zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nie utworzenie dotychczas OIK w Powiecie jako oddzielnej jednostki stanowiło przejaw racjonalnego i gospodarnego wydatkowania środków publicznych spowodowane brakiem zasadności ekonomicznej wynikającej z analizy potrzeb środowiska lokalnego.

(akta kontroli str. 535-545)

W ocenie Dyrektor potrzeby klientów były zaspokajane w pełni przez pracowników instytucji, a środki finansowe przeznaczone na zadania z zakresu interwencji kryzysowej zabezpieczały potrzeby występujące w Powiecie. W PCPR od kilku lat istniał „Lokalny Punkt Pomocy Ofiarom Przesłaniem” finansowany z Funduszu Sprawiedliwości - Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, który uzupełniał potrzeby w zakresie pomocy specjalistycznej np. psycholog, prawnik.

²⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.

5. Nadzór nad działalnością jednostki

W okresie objętym kontrolą wywiązywanie się z zadań ustawowych w zakresie interwencji kryzysowej nie stanowiło przedmiotu kontroli dokonywanej przez starostę lub wojewodę. Ponadto do kierownika jednostki nie wpłynęły skargi na działalność PIK, ani na poszczególnych specjalistów.

(akta kontroli str. 415, 546-549)

6. Upowszechnianie i popularyzowanie wiedzy na temat kryzysu i interwencji kryzysowej

PIK promował swoją działalność poprzez zamieszczenie i aktualizowanie informacji o możliwościach uzyskania wsparcia na stronie internetowej PCPR, na stronie internetowej Powiatu oraz w mediach, w czasie trwania różnego rodzaju akcji społecznych np. Kampanii „19 dni przeciw przemocy”, „Światowy Dzień Zdrowia”. Materiały publikowane na stronach internetowych miały charakter informacyjny, dotyczący miejsca, w którym można skorzystać z pomocy, podmiotów, które są uprawnione do korzystania z pomocy oraz formie pomocy. Materiały te również mają służyć zwiększeniu odpowiedzialności społecznej za kwestie związane z przemocą domową i krzywdzeniem dzieci. PIK podejmuje współpracę z mediami, organizacjami społecznymi. W ramach swojej pracy i możliwości pracownicy PIK brali także udział w lokalnych wydarzeniach²⁸. W ramach działań podejmowanych na rzecz zmiany postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie pracownicy PIK organizowali spotkania z nauczycielami, seniorami, spotkania, dotyczące realizacji procedury niebieskiej karty (dalej: „NK”) oraz definiowania przemocy, funkcjonowania i działania Zespołów Interwencyjnych. Działania te miały charakter edukacyjno-informacyjny. Przy PIK powstała również grupa samopomocowa asystentów rodziny z OPS-ów z terenu powiatu Kościerskiego i Kartuskiego. Przy udziale PCPR powstał również Powiatowy Zespół Diagnostyczno – Konsultacyjny ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu, którego celem było zbieranie informacji o występujących problemach w szczególności w środowiskach lokalnych (gmin) oraz poszukanie ich rozwiązań, a także przedstawianie wniosków na Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Powiatu Kościerskiego w związku z działalnością Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego lub Komisji Oświaty, Zdrowia i Polityki Społecznej. Ponadto rozpowszechniano w siedzibie PCPR, OPS-ach, innych instytucjach np.: (poradniach zdrowia, PPP, szpitalu, Policji, sądzie) i przy każdym wydarzeniu wspomnianym wyżej foldery i ulotki dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, sytuacji kryzysowych i możliwościach uzyskania wsparcia.

(akta kontroli str. 566-615)

7. Warunki lokalowe w PIK

PCPR i będący w jego strukturze PIK były usytuowane w sposób umożliwiający dostępność wszystkich osób korzystających z jego usług, w tym osób niepełnosprawnych. Placówka była czytelnie oznakowana. W otoczeniu PCPR znajdowały się: osiedle domków jednorodzinnych, szkoła, teren zielony, zespół opiekuńczo-wychowawczy – dom dziecka (w tym samym budynku, oddzielne wejścia).

Na parterze budynku, w jednym poziomie zlokalizowane były wszystkie pomieszczenia wykorzystywane przez PIK, w tym cztery pokoje spotkań indywidualnych i jeden pokój spotkań grupowych oraz pokój biurowy wyposażony

²⁸ Np.: Rajd Swoleżerów, Dzień Niepodległości, Debaty Społeczne organizowane przez KPP, spotkania z Seniorami i współpraca ze szkołami i przedszkolami.

w część kuchenną z możliwością przygotowywania ciepłych posiłków i łazienkę oraz połączony z pokojem zapewniającym możliwość noclegu dla jednej osoby. Część poczekalni PIK przeznaczona była dla dzieci, w PIK przechowywane były też ubranka dziecięce. W części biurowej PIK znajdowały się łącza internetowe i telefoniczne oraz zamykane szafki typu biurowego stwarzające możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentów lub rzeczy osób korzystających z PIK.

(akta kontroli str. 616-626)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą PCPR nie zapewnił zgłaszającym się do PIK osobom będącym w kryzysie natychmiastowej pomocy psychologicznej, o którym mowa w art. 47 ust.3 ustawy o pomocy społecznej. Jak wyjaśniła Dyrektor stan ten wynikał z trudnej sytuacji finansowej Powiatu. W trakcie kontroli Dyrektor poinformowała, że przy sporządzaniu planu budżetowego na 2021 r. zaplanowano zgodnie z ustaleniami organu prowadzącego, środki na zatrudnienie psychologa w ramach umowy o pracę i został już ogłoszony nabór na to stanowisko.

(akta kontroli str. 364-365)

OCENA CZĄSTKOWA

PCPR zapewniał pomoc w ramach interwencji kryzysowej poprzez działający w jego strukturze organizacyjnej PIK, w którym zatrudniony był pracownik socjalny i pedagog, obydwoje osoby posiadały doświadczenie w pracy z klientem będącym w stanie kryzysu i odbyły szkolenia w tym zakresie. W PIK nie zatrudniono psychologa i prawnika, a pomoc psychologiczna i prawna świadczona była na podstawie umów zleceń z psychologiem oraz przez psychologów i prawników z organizacji pozarządowej na podstawie porozumień. W ocenie NIK pomoc świadczona przez psychologów pracujących na rzecz PCPR na podstawie umowy zlecenia i porozumień z organizacjami pozarządowymi nie stanowiła natychmiastowej pomocy psychologicznej, o której mowa w art. 47 ust.3 ustawy o pomocy społecznej. Pomoc w zakresie interwencji kryzysowej świadczona była bezpłatnie, w godzinach pracy jednostki, poza udzielaniem schronienia całodobowego. W sprawie udzielania schronienia całodobowego PCPR zawarł porozumienie z jednostką zewnętrzną. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiła potrzeba udzielenia takiego świadczenia. Pomoc w zakresie interwencji kryzysowej świadczona była w miarę możliwości finansowych jednostki kontrolowanej i Powiatu. Budynek PCPR mieszczący PIK zlokalizowany był w sposób zapewniający klientom łatwy dostęp oraz przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. PCPR popularyzował wiedzę na temat kryzysów i sposobów radzenia sobie z nimi.

OBSZAR

2. Pomoc realizowana na rzecz osób i rodzin w ramach interwencji kryzysowej

Opis stanu
faktycznego

1. Formy i przyczyny pomocy osobom / rodzinom w kryzysie

Doboru próby 30 spraw do badania (po 12 przypadków z lat 2018-2019 i 6 z I połowy 2020 r.) dokonano z uwzględnieniem osób, które korzystały z pomocy w ramach interwencji kryzysowej z powodu przemocy w rodzinie, problemów współzależnienia, myśli samobójczych, kryzysu utraty i żałoby po stracie bliskiej osoby, choroby, traumy po trudnych sytuacjach życiowych. Udzielana pomoc stanowiła natychmiastowe, interwencyjne wsparcie przez pracowników PIK, dalsze wsparcie oraz dalszą pomoc psychologiczną, poradnictwo prawne i socjalne. Dobór próby został dokonany na podstawie zbioru kart zgłoszenia.

(akta kontroli str. 627)

2. Pomoc interwencyjna świadczona osobom / rodzinom w kryzysie

Zgłoszenie interwencji

Odnutowanymi w 30 poddanych badaniu sprawach²⁹ powodami zgłoszenia się osób będących w kryzysie do PIK były problemy rodzinne (17 osób), przemoc w rodzinie (14 osób), współzależnienie (10 osób), choroba (5 osób), żaloba (2 osoby), problemy wychowawcze (1 osoba), 1 osoba poszkodowana w wyniku ataku w mediach społecznościowych i 1 osoba, która padła ofiarą mobbingu. 29 zgłoszeń dokonały osoby będące w kryzysie, jedno zgłoszenie dokonał ośrodek pomocy społecznej, zgłoszenia dokonywane były osobiście (25 zgłoszeń) lub telefonicznie (5 zgłoszeń), wszystkie zgłoszenia dokonane zostały w godzinach pracy jednostki, w przypadku 4 zgłoszeń dokonanych telefonicznie wsparcie przez pracowników PIK³⁰ udzielone zostało w okresie od 1 do 3 dni po dokonaniu zgłoszenia, w pozostałych przypadkach – natychmiast. W 6 przypadkach udzielono jednorazowej pomocy, w pozostałych 24 sprawach klienci po uzyskaniu natychmiastowego wsparcia przez pracowników PIK zostali objęci dalszą pomocą, w tym byli kierowani do współdziałających z PCPR organizacji pozarządowych w celu uzyskania dalszej pomocy psychologicznej i prawnej. Czas prowadzenia interwencji wynosił do 6 miesięcy.

Doraźne wsparcie

W żadnej z 30 badanych spraw osoby będące w kryzysie nie wymagały udzielenia tymczasowego schronienia.

We wszystkich przypadkach osobie lub rodzinie w stanie kryzysu udzielone zostało doraźne wsparcie, nie występowało bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia.

W żadnej z 30 badanych spraw nie wystąpiła potrzeba udzielenia pomocy medycznej, ani wezwania służb ratunkowych.

Pomoc psychologiczna

W PIK nie był zatrudniony psycholog, klienci nie byli obejmowani natychmiastową specjalistyczną pomocą psychologiczną, co było niezgodne z art. 47 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Wsparcie udzielane było przez pracujących w PIK pracowników socjalnego i pedagoga, którzy w 9 przypadkach skierowali zgłaszające się do PIK osoby do psychologa działającego w ramach współpracującej z PCPR jednostki pozarządowej, mieszczącej się w tym samym budynku. We wszystkich 30 sprawach pracownicy PIK dokonali oceny sytuacji osoby lub rodziny, uzyskiwali informacje o przyczynie zgłoszenia i zdarzeniach poprzedzających kryzys oraz historii problemu i dotychczas uzyskanej przez klienta pomocy, co dokumentowane było w karcie zgłoszenia klienta w trakcie pierwszej wizyty w PIK.

Inne formy pomocy

Po udzieleniu początkowego wsparcia przez pracowników PIK kierowali oni osoby będące w stanie kryzysu (15 spraw) do dalszej pomocy udzielanej przez organizację pozarządową, w tym pomocy psychologa (9 osób) i prawnika (11 osób w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, ochrony praw lokatorów, karnego). W przypadku pozostałych osób PIK kontynuował wsparcie we własnym zakresie podczas spotkań indywidualnych z klientami.

Ponadto PIK współpracował z ośrodkami pomocy społecznej właściwymi dla miejsca zamieszkania klienta (11 spraw), policją (7 spraw), jedna sprawa przekazana została do pedagoga szkolnego, w pozostałych przypadkach kontakt z klientem polegał na wizytach w PIK oraz kontakcie telefonicznym. W 2 sprawach kontakt z PIK został zerwany klienta przez klienta.

Zaplanowana została również praca socjalna, która polegała na udzielaniu wsparcia osobom poszkodowanym, a ponadto przekazania żywności oraz artykułów chemicznych, ubrań dla dzieci, mebli, pomocy w przeprowadzce, pomoc taka

²⁹ Które dotyczyły 30 osób, zgłaszających więcej niż jeden powód.

³⁰ W PIK nie był zatrudniony psycholog.

została udzielona w trzech sprawach. W żadnej z 30 badanych spraw PIK nie udzielił całodobowego schronienia.

Specjaliści PIK dokumentowali kolejne spotkania z klientami i informacje uzyskane z jednostek współpracujących w prowadzonej dla klienta karcie zgłoszenia. Zaplanowane działania pomocowe nie zostały zrealizowane w 2 sprawach z powodu zerwania kontaktu przez klienta (po podaniu nieprawidłowych danych, klient został odnaleziony przez Policję, drugi klient uzyskał pomoc w ośrodku pomocy społecznej).

W karcie zgłoszenia pracownicy PIK odnotowywali odzyskanie równowagi psychicznej klienta i umiejętności samodzielnego radzenia sobie w 24 sprawach, w trzech sprawach klienci PIK byli w trakcie udzielanej pomocy, trzy osoby nie zdecydowały się podjąć współpracy z PIK.

PIK posiada informacje dotyczące dalszych losów 26 klientów, osoby te są w kontakcie osobistym i telefonicznym z PIK.

(akta kontroli str. 765-914)

W toku kontroli przeprowadzone zostało badanie ankietowe, skierowane do 30 klientów PIK, z których odpowiedzi udzieliło 25 osób (83,33%). Najwięcej, bo 8 osób (30,77%) wskazało, że do PIK skierował ich ktoś z członków rodziny lub z przyjaciół, po 7 osób (po 26,92%) wskazało na pracownika z ośrodka pomocy społecznej, który uznał, że tam jest bardziej fachowa pomoc potrzebna w ich sprawie lub sytuacji, lub wskazały, że decyzję podjęły samodzielnie. Jako przyczynę zgłoszenia ankietowani podawali głównie: 20 osób (47,62%) problemy rodzinne (agresja, przemoc, kłótnie, brak porozumienia z innymi członkami rodziny), 4 osoby (9,52%) problemy związane z uzależnieniem innego członka rodziny, po 3 osoby (7,14%) wskazało na problemy wynikające z długotrwałej choroby i problemy związane z nagłym traumatycznym przeżyciem (np. śmiercią kogoś bliskiego, pożarem, zniszczeniem mienia w wyniku klęski żywiołowej, wypadkiem drogowym). Uzyskaną pomoc 23 osoby (85,19%) określili jako w pełni satysfakcjonującą i służącą rozwiązywaniu problemu, a dwie osoby (7,41%) jako ułatwiającą ich sytuację życiową. 18 osób (42,86%) wskazało, że uzyskało krótkoterminową pomoc, 12 (28,57%) wskazało na poradę prawną, a na dłuższą psychoterapię – 7 osób (16,67%), na pomoc pracownika socjalnego wskazały trzy osoby (28,57%). Na pytanie czy dzięki uzyskanej w PIK pomocy lepiej radzi sobie z różnymi trudnymi sytuacjami żywimi odpowiedzi „zdecydowanie tak” udzieliło 21 osób (84,00%), „raczej tak” trzy osoby (12,00%), a „raczej nie” jedna osoba (4,00%). 24 osoby (96,00%) odpowiedziały, że skorzystałyby z pomocy PIK ponownie jedna osoba (4,00%) odpowiedziała, że raczej tak.

(akta kontroli str. 915-1003)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość - opisaną w obszarze I - polegającą na nieudzielaniu przez PIK natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, o której mowa w art. 47 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą PIK funkcjonujący w strukturze PCPR udzielał pomocy 315 osobom Specjaliści zatrudnieni w PIK świadczyli pomoc socjalną oraz wspierali osoby dotknięte kryzysami, w tym kierując je do dalszej pomocy psychologicznej i prawnej udzielanej przez organizację pozarządową oraz współpracując z zewnętrznymi jednostkami, takimi jak Policja i ośrodki pomocy społecznej. PIK nie świadczył natychmiastowej, specjalistycznej pomocy psychologicznej.

III. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek	Kontynuowanie działań w celu zatrudnienia w PIK psychologa oraz objęcia osób zgłaszających się do PIK natychmiastową specjalistyczną pomocą psychologiczną
Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 15 grudnia 2020 r.

Podpis

Kontroler
Agnieszka Andraszak
Starszy inspektor k.p.

A. Andraszak

Kontroler
Joanna Andrzejewska
specjalista k.p.

J. Andrzejewska
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Ewa Jasińska-Kluczek
podpis